

**Національний університет біоресурсів і
природокористування України**

Юридичний факультет

Кафедра теорії та історії держави і права

**Студентський науковий гурток «Клуб юних
теоретиків»**

**Студентський науковий гурток «Дискусійний
клуб «De jure!»**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

учасників

XVI ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО- ПРАКТИЧНОЇ ОНЛАЙН-КОНФЕРЕНЦІЇ «ПРОБЛЕМИ ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ ОЧИМА МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ»

16 листопада 2023 р.

м. Київ

УДК: 340:167.1:378.2

Матеріали XVI Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції
«Проблеми юридичної науки очима молодих науковців»

П.78

Проблеми юридичної науки очима молодих науковців : зб. наук. пр. XVI
Всеукр. наук.-практ. онлайн-конф. (м. Київ, 16 листопада 2023 р.) / Укладачка:
Віра Качур. К., 2023. 234 с.

У збірнику подані наукові здобутки учасників, що присвячені
проблемам юридичної науки.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

**За зміст наукових матеріалів відповідальність несуть їх автори та
наукові керівники**

Напря́м 2 Публічно-правовий

Бадак Максим

аспірант Університету митної справи та фінансів (м. Дніпро)

Адміністративно-правова сутність права на освіту

Освіта є важливими, соціально-утворюючим фактором, адже впливає на всі сфери буття людини – від формування особи як члена суспільства до забезпечення держави кваліфікованими кадрами.

Крестовська Н.М. зазначає про те, що у юридичній науці сутність права не є однозначним. Адже під цим поняттям розуміється як норми права, що містяться у різних джерелах (нормативно-правових актах, правових прецедентах тощо) так права, що належать конкретним суб'єктам (фізичним та юридичним особам). У першому випадку йдеться про об'єктивне право, у другому — про право суб'єктивне.

Теорія права надає визначення об'єктивному і суб'єктивному праву. Об'єктивне право – система загальнообов'язкових норм, дотримання та виконання яких забезпечуються державою. [4]

Суб'єктивне право – це міра можливої поведінки суб'єкта суспільних відносин, що передбачені нормами об'єктивного права. Суб'єктивне право розуміється як можливості дії конкретного суб'єкта у різних ситуаціях з метою реалізації та задоволення власних інтересів та потреб.

Як зазначає Загородній С.А. однією зі специфічних ознак права на освіту є те, що його носієм може бути лише фізична особа, оскільки в освіті має потребу виключно людина. Він визначає право на освіту як особисте немайнове право, що забезпечує соціальне буття фізичної особи.

Суб'єктивне право на освіту може виникнути у суб'єкта лише за його діяльності та за його волею. Вчиняючи певні активні дії суб'єкт починає набути суб'єктивних прав у сфері освітніх правовідносин та бере на себе обов'язки, які є наслідком таких дій.

Наприклад, при реалізації права на вищу освіту суб'єкт має виконати встановлені нормативно-правовими актами вимоги до зарахування, тобто вчинити певні активні дії. Після чого він набуває правовий статус здобувача вищої освіти та починає реалізовувати своє суб'єктивне право на освіту. Водночас, в нього виникають й обов'язки, які полягають у виконанні вимог освітньої програми, яку здобувач обрав тощо.

Тому, право на освіту в аспекті об'єктивного права – це сукупність норм права, які формально виражені та закріплені у нормативно-правових актах та інших джерелах права, мають неперсоніфікований характер та визначають зміст та форми реалізації права на освіту.

Право на освіту в аспекті суб'єктивного права – це права та обов'язки конкретного суб'єкта, які виникають в нього при реалізації права на освіту та визначають його правовий статус в освітніх правовідносинах.

На території України право на освіту закріплюється і гарантується у низці нормативно-правових актів. В Основному Законі України гарантується право кожного на освіту. Конституція України як нормативно-правовий акт

найвищої юридичної сили, надає можливість існуванню і реалізації освіти на території нашої держави.

На виконання норм Конституції прийнято низку законодавчих і підзаконних актів для регулювання освіти: Закони України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про професійну (професійно-технічну) освіту», «Про фахову передвищу освіту», «Про вищу освіту», «Про позашкільну освіту», а також інших актів законодавства у сфері освіти і науки та міжнародних договорів України, укладених в установленому законом порядку.

Базовим законом, який визначає сутність права на освіту, а також регулює суспільні відносини, що виникають у процесі реалізації конституційного права людини на освіту є Закон України «Про освіту».

Законодавець у преамбулі Закону України «Про освіту» зазначає, що «освіта є основою інтелектуального, духовного, фізичного і культурного розвитку особистості, її успішної соціалізації, економічного добробуту, запорукою розвитку суспільства, об'єднаного спільними цінностями і культурою, та держави». [2]

Право на освіту є позитивним правом, адже суб'єкт не може у повному обсязі реалізувати це право без активної участі держави у цьому. Індивід наділений правом на освіту, але для його реалізації держава має створити належну систему освіти, яка буде включати різні рівні освіти, заклади, які надаватимуть освітні послуги тощо. Це все покладає на державу обов'язки, які вона має виконати для того, щоб об'єктивне право на освіту, закріплене у різних законодавчих актах, могло бути реалізовано конкретним суб'єктом. [5]

Держава закріплює свої позитивні обов'язки на рівні закону. Зокрема, в частині 5 статті 5 Закону України «Про освіту» визначається, що «держава створює умови для здобуття громадянської освіти, спрямованої на формування компетентностей, пов'язаних з реалізацією особою своїх прав і обов'язків як члена суспільства, усвідомленням цінностей громадянського (вільного демократичного) суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина».

Виходячи із вищевикладеного, можемо дійти висновку, що у своєму загальному розумінні право на освіту – це сукупність норм права, а також прав та обов'язків конкретного суб'єкта, які визначають можливості останнього до розвитку та самовизначення як особистості, а також функціонування та сталого розвитку держави.

Література

1. Конституція України, прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. 1875- IV.
2. Про освіту : Закон від 05.09.2017 // Відомості Верховної Ради України. 2145-VIII.
3. Павлюх, О. А., and Н. В. Василенко. Право на освіту: міжнародний та національний вимір (в контексті аналізу міжнародних договорів та національних нормативно-правових актів). Серія Право. Випуск 24. Том 4. 2014.

4. Поняття, сутність і зміст об'єктивного права. URL: https://arm.naiu.kiev.ua/books/tdp-new/info/lection/lec5/tema5_7.html

5. Яфонкіна І. П. Проблеми оцінювання якості освіти в Україні в контексті державної політики / І. П. Яфонкіна // Порівняльно-аналітичне право. – 2013. – № 3–2. – С. 239–241